

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Corpus Doctrinae Christianae

Melanchthon, Philipp

Lipsiae, 1572

VD16 M 2890

De Fide.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36094

consumerentur omnes conciones in laudibus traditionum humanarum, in ferijs, Ieiunijs, Monachatu, fraternitatibus, peregrinationibus, cultu sanctorum, Rosarijs, & alijs inutilibus cultibus ornandis. Nunc Dei beneficio reuocatur Ecclesia, ad veros, & viles cultus, quos Deus probat & requirit. Prophetæ grauissimis concionibus deplorant hanc Ecclesiæ calamitatem, quod veris cultibus extinctis, in Ecclesiâ regnaturæ sint humanæ ceremoniæ, & impia fiducia ceremoniarum. Et ab hoc errore reuocant Ecclesiam ad veros cultus, ad vera bona opera. Quid potest dici grauius concione illa Psalmi 49. Deus Deorum dominus locutus est, & vocauit terram, Hic Deus vniuerso generi humano concionatur, damnat ceremoniarum fiduciam, & alios cultus proponit, & significat se valde irasci his, qui in Ecclesia ita prædicant ceremonias, vt veros cultus obruant. Similes extant multæ conciones in Prophetis, vt Esaia 58. Et Zachariæ 7. & Micheæ 6. Et Oseas clamitat, Misericordiam volo, non sacrificium, & notitiam Dei plus quam holocausta. Nec obscurum est multos bonos & doctos viros etiam ante hanc ætatem desiderasse doctrinam de consolatione conscientiarum & de operum discrimine meliorem. Debet enim in Ecclesia extare vtraque doctrina, videlicet Euangelium de fide, ad erudiendas & consolandas conscientias, debet etiam proponi, quæ sint vere bona opera, qui sint veri cultus Dei. Sed aduersarij, quia corrumpunt doctrinam de fide, primum non possunt conscientijs firmam consolationem proponere, iubent enim dubitare de remissione peccatorum, Et tamen postea iubent quære remissionem per propria opera, affingunt monachatus, & alia opera. Deinde abolent & veros cultus, Nam inuocatio & cætera spiritualia exercitia excutiuntur animis, non confirmatis fiducia Christi. Præterea nec placent Deo opera secundæ tabulæ, nisi fides accedat, quod propter Christum placeat, hæc inchoata & imperfecta obediencia. Tertio obscurant opera à Deo mandata, & longe anteferunt humanas traditiones. Has ornant speciosissimis titulis, vocant eas Euangelicam perfectionem, Interim de officijs vocationis, magistratu, coniugio, ita frigide docuerunt, vt multi graues viri dubitauerint, an hæc vitæ genera placerent Deo. Itaque concionatores nostri, bono studio vtrunq; doctrinæ genus illustrauerunt, Proponunt Euangelium de fide, & addunt piam doctrinam de operibus.

D E F I D E.

Primum igitur de fide & iustificatione sic docent, Christus apte complexus est Summam Euangelij, cum Lucæ vltimo, iubet prædicari in nomine suo penitentiam & remissionem peccatorum.

rum. Nam Euangelium arguit peccata, & requirit penitentiam, & simul offert remissionem peccatorum propter Christum, gratis, non propter nostram dignitatem. Et sicut vniuersalis est penitentiae praedictio, ita & promissio gratiae vniuersalis est, & omnes credere iubet & accipere beneficium Christi, sicut Christus inquit, Venite ad me omnes, qui onerati estis. Et Paulus ait, Diues est in omnes, &c. Quamquam igitur contritio aliqua seu penitentia, necessaria est, tamen sentiendum est donari nobis remissionem peccatorum, & fieri nos ex iniustus iustos, id est, reconciliatos seu acceptos & filios Dei, gratis, propter Christum, non propter dignitatem contritionis, aut aliorum operum praecedentium aut sequentium. Sed fide hoc beneficium accipiendum est, qua credere nos oportet, quod propter Christum nobis doneatur remissio peccatorum & iustificatio. Hac sententia firmam consolationem perterrefactis mentibus affert. Et quam necessariam sit Ecclesiae, peritiae conscientiae facile iudicare possunt. Et nihil habet absurdi, nihil perplexum, nihil Sophisticum. Non est hic opus disputationibus de praedestinatione, aut similibus. Nam promissio est vniuersalis, & nihil detrahit operibus, imo exuscitat ad fidem, & vere bona opera. Nam remissio peccatorum transfertur a nostris operibus ad misericordiam, ut sit beneficium certum, non ut nos nihil agamus, sed multo magis, ut sciamus, quomodo placeat Deo nostra obediencia in tanta infirmitate nostra. Hanc sententiam, qua & illustratur honos Christi, & pijs mentibus consolatio dulcissima & firmissima proponitur, quae veram misericordiae diuinae cognitionem continet, & veros cultus, & aeternam vitam parit, aspernari ac damnare, plusquam Pharisaica caecitas est. Olim cum haec consolatio non proponeretur, multae pauidae conscientiae mederi sibi conabantur operibus, alij confugiebant ad monasticam vitam, alij alia opera eligebant, quibus mererentur remissionem peccatorum & iustificationem. Sed nulla est firma consolatio praeter hanc doctrinam Euangelij, quae iubet credere, quod gratis nobis propter Christum donentur remissio peccatorum & iustificatio, Estque haec tota doctrina comparata ad verum illud certamen perterrefactae conscientiae.

Sed addemus aliquot testimonia. Paulus Roma. 3. Iustificamur gratis, ipsius gratia, per redemptionem, quae est in Christo Iesu, quem proposuit Deus propitiatorem, per fidem in sanguine suo.

Roma. 4. Ei autem qui non operatur, credit autem in eum, qui iustificat impium, reputatur fides eius ad iusticiam.

Ephes. 2. Gratia saluati estis per fidem, & hoc non ex vobis, Dei enim donum est, non ex operibus, ne quis gloriatur. In his sententijs & similibus, diserte docet Paulus, gratis, nobis donari remissionem

missionem peccatorum & iustificationem, non propter nostrorum operum dignitatem. Et in capite quarto ad Romanos copiose disputat, quare hac consolatione nobis opus sit. Si enim promissio penderet ex dignitate nostrorum operum, fieret incerta. Vt igitur aduersus terrores peccati & mortis, habeamus certam & firmam consolationem, & fides consistere possit, necesse est eam sola misericordia niti, & non nostra dignitate. Propterea Paulus inquit, Ideo ex fide secundum gratiam, ut sit firma promissio. Neque enim opponi iudicio Dei possunt opera nostra, iuxta illud, Si iniquitates obseruaueris, quis sustinebit? Ideoque mediator nobis donatus est Christus, Nec transferendus est eius honos in nostra opera.

Cum igitur dicimus, fide iustificamur, non hoc intelligimus, quod iusti simus propter ipsius virtutis dignitatem, Sed hæc est sententia, Consequi nos remissionem peccatorum & imputationem iustitiæ, per misericordiam propter Christum. Verum hæc misericordia non potest accipi nisi fide, Et fides hic non tantum historiae notitiam significat, sed significat credere promissioni misericordiae, quæ nobis propter mediatorem Christum contingit. Et cum hoc modo fides intelligitur de fiducia misericordiae, non dissentiant inter se Iacobus & Paulus, Quod enim inquit Iacobus, Dæmones credunt & contremiscunt, intelligit fidem de notitia historiae, Hæc non iustificat. Norunt enim historiam etiam impij ac diaboli. Paulus vero cum inquit, Fides reparatur ad iusticiam, &c. Loquitur de fiducia misericordiae promissæ propter Christum. Estque sententia, Homines iustos pronuntiarum, id est reconciliari, per misericordiam, non propter dignitatem propriam, Sed hanc misericordiam promissam propter Christum, oportet fide accipi. Iam bonas mentes nihil offendet nouitas huius Paulinæ figuræ, Fide iustificamur, Si intelligant proprie de misericordia dici, eamque veris & necessarijs laudibus ornari. Quid potest enim esse gratius conscientiae afflictæ ac pauidæ, in veris doloribus, quam audire, hoc esse mandatum Dei, hanc esse vocem sponsi Christi, ut statuunt certo donari remissionem peccatorum seu reconciliationem, non propter nostram dignitatem, sed gratis per misericordiam, propter Christum, ut beneficium sit certum. Significat autem iustificatio in his Pauli sententijs, remissionem peccatorum, seu reconciliationem seu imputationem iustitiæ, hoc est, acceptionem personæ.

Nec afferimus nouum dogma in Ecclesiam. Nam hanc de fide doctrinam scriptura copiose tradit, Et Paulus hunc locum præcipue tractat in aliquot Epistolis, & docent idem S. Patres. Sic enim inquit Ambrosius de uocatione gentium. Vilesceret redemptio sanguinis Christi, nec misericordiae Dei humanorum operum præ-

rogatiua succumberet, si iustificatio quæ sit per gratiam meritis præcedentibus deberetur, vt non munus largientis, sed merces esset operantis. Et multæ sunt integræ, hac de re, apud Augustinum disputationes, huius hæc sunt verba. Quandoquidem per legem ostendit homini infirmitatem suam, vt ad eius misericordiam per fidem confugiens, sanaretur. Dictum est enim, quod legem & misericordiam in lingua portet. Legem scilicet, qua reos faciat superbos. Misericordiam vero, qua iustificet humiliatos. Iusticia ergo Dei per fidem Iesu Christi, in omnes, qui credunt, &c.

Et Synodus Mileuitana scribit. Nonne satis ostenditur hoc actum esse per legem, vt peccatum cognosceretur, & sic aduersus victoriam peccati ad diuinam gratiam, quæ in promissionibus proposita est, confugeretur, vt ad liberationem quærentur promissiones Dei, hoc est, gratia Dei, & incipiat esse in homine iusticia, non sua, sed Dei.

DE BONIS OPERIBVS.

CVM necessariam de fide doctrinam & consolationem Ecclesijs proponimus, additur & doctrina de bonis operibus, Quod videlicet necessaria sit in reconciliatis, obœdientia erga legem Dei. Nam Euangelium concionatur de noua vita, iuxta illud, Dabo legem meam in cordibus eorum. Hæc igitur noua vita, debet esse obœdientia erga Deum, Et Euangelium prædicat pœnitentiam, Nec existere fides potest, nisi in his, qui pœnitentiam agunt, quia fides consolatur corda in contritione & terroribus peccati, sicut Paulus docet, Iustificati fide pacem habemus. Et de pœnitentia dicit, Roma. 6. Vetus noster homo simul crucifixus est, vt aboleatur corpus peccati, ne peccato deinceps seruiamus. Et Esaias inquit, Vbi habitabit Dominus? In spiritu contrito & humiliato, &c.

Secundo. Inter bona opera præcipuum est, & summus cultus Dei, fides ipsa, & parit multas alias virtutes, quæ existere non possunt, nisi prius corda fidem conceperint, Paulus enim dicit, Quomodo inuocabunt, nisi crediderint? Donec animi dubitant, an à Deo exaudiantur, donec sentiunt se à Deo reiici, non vere inuocant Deum. Sed cum fide agnoscimus misericordiam, confugimus ad Deum, diligimus, inuocamus, speramus, expectamus auxilium, obœdimus in afflictionibus, quia iam scimus nos esse filios, & placere Deo hoc nostrum sacrificium, nostras afflictiones, Hos cultus parit fides. Præclare igitur inquit Ambrosius, Fides bonæ voluntatis & iustæ actionis genitrix est. Aduersarij videri volunt magnifice ornare doctrinam bonorum operum, Et tamen de his spiritualibus operibus,